

מסורת הש"ס

(א) נעיקר הכוונה אסופא דקרא' איש בנטאלי יומתו ועי' תוס' ע"ז לו: ד"ה דכתיב לא תתחנן וכי"כ תוס' בכתובות טז. סוף ד"ה אלו:) ב)גרסת הערוך רונגר פירוש לשון פסכי רון יום גר שכי' כלומר שכיר יום ועיין ב"ב קכז. שם הכרזים בשם ר"ח כתב קי רונגר,) א) לפנינו אימת רח פפאן,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ופייסיניהו מדי ויקרא: (ב) תוס' ד"ה ומסורו וכי שהלדיקה עליהם הדין: (א) ד"ה דונגר וכי כדלמר בב"ב. כ"ב דף ז' ושם משמע דהוי גורסי' רח פפא שזי מלאכי בב"ב דף קכז ע"א דלרץ לגרוס רחגר והוא שמי מיתבי רח פי' יום וגר פי' שכיר שהיוו שכיר יום וכן כ"ל דל"ל כאן רחגר דר"ל שכיר יום דמיבת דונגר אין לו פירוש כלל וא"כ גם שם בכרשים ז"ל רח פפא וק"ל:

תריסר ירחי שטא. לאו דוקא דהא קריב לתלתינ שנין הוא שהרי סוף שנותיו של דוד היה אלא לפי שאין דרך כבוד לספוד אחר יצ"ח אחר שנתקבלו מנחומינ על המת כדלמר במועד קטן (דף כא:.) **אין לנו**. לתבוע לשאול ולציתו לא כסף ולא זהב כי אם נפשות ואין לנו להמית בשאר ישראל כי אם בזרעו:

והוקענוס. תלייה: **באומה** זו. **ישראל: הרחמנים כו'**. והני גבעונים כיון דלא מרחמי אינן ראוויין לידבק בהן מיד גזר עליהן דוד לכן נאמר והגבעונים לא מצני ישראל המה: **ויהמול המלך**. ואי בארון תליא מילתא כיון דלא קלטו ארון מהו חמלתו של דוד. ומשני שלא העבירו: **וכי משוא פנים יש בדבר**. וכי היה לו להעביר את כולן: **ואכסי משוא פנים יש בדבר**. הואיל וקלטו ארון לא היה לו להמית אחר תחמיו: **ואל יתחלל שם שמים**. שהיו האומות אוממים אין אומה זו ראויה לידבק בה שהרי פשטו ידיהם בגרים לטול מזונותיהם ולא עשו בהן נקמה: **עד נסך מים עליהם**. עד ימות הגשמים לא ניתנו לקצורה: **דוגור**. שכירים:

אלא מהכא ויספר שלמה (אח) כל האנשים וימלאו מאה וחמשים אלף ויעש מהם שבעים אלף (נושא) פנל: מחוטב עץ. מדקריניהו לחוטבי עצים באנפיהיו שמע מינה לאו בכלל ישראל ניניהו ולאו בכלל גרים אלא עבדים ועבדים פסולים ניניהו וגבעונים חוטבי עצים ניניהו ללהכי אקליניהו יהושע: **משה גזר עליהן להסוא דרא**. על חוטבי עצים שהיו צימיו: **וינסם יהושע**. אלמא עבדים ניניהו יהושע לדורות הבאים גזר דכתיב (יהושע ט) לא יכרת מכס חוטבי עצים: **בזמן שבהמ"ק קיים**. דכתיב (סז) למזבח ה': חלקנו

נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנחל עליהם יומם וחית השדה לילה והא כתיב¹² לא תלין נבלתו על העץ אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק **במוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם שמים בפרהסיא שהיו עוברים ושבים אומרים מה טיבן של אלו הללו בני מלכים הם ומה עשו פשטו ידיהם בגרים גרורים אמרו אין לך אומה שראויה להדבק בה כזו ומה בני מלכים כך בני הדיוטות על אחת כמה וכמה ומה גרים גרורים כך ישראל על אחת כמה וכמה מיד נתוספו על ישראל מאה וחמשים אלף שנאמר¹³ ויהי לשלמה שבעים אלף גוישא סבל ושמונים אלף חוצב בהר ודלמא ישראל הוו לא סלקא דעתך דכתיב¹⁴ ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד ודלמא¹⁵ דוגור בעלמא אלא מהכא¹⁵ ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל [וגו'] וימצאו מאה וחמשים אלף [וגו']¹⁶ ויעש מהם שבעים אלף (גוישא) סבל ושמונים אלף חוצב בהר ונתינים דוד גזר עליהם משה גזר עליהם דכתיב¹⁷ מחוטב עציך עד שואב מיםמך משה גזר לההוא דרא דוד גזר לכולי דרא ואכתי יהושע גזר עלייהו דכתיב¹⁸ ויתנם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוזב ה' יהושע גזר בזמן שבית המקדש קיים דוד גזר בזמן שאין בית המקדש קיים בימי**

תריסר ירחי שטא. לאו דוקא דהא קריב לתלתינ שנין הוא שהרי סוף שנותיו של דוד היה אלא לפי שאין דרך כבוד לספוד אחר יצ"ח אחר שנתקבלו מנחומינ על המת כדלמר במועד קטן (דף כא:.) **אין לנו**. לתבוע לשאול ולציתו לא כסף ולא זהב כי אם נפשות ואין לנו להמית

הערל פרק שמיני יבמות

עמ.

ארמוני ומפיבושת. אותו מפיבושת היה בן שאול ואמר ר"ת דהוא היה רבו של דוד דלמר בפרק קמא דזרכות (דף ז. ושם) שהיה מצייס פני דוד בהלכה וגרס התם דלא מפיבושת שמו אלא איש צעל שמו כי מפיבושת בן שאול נקרא איש צעל בדברי הימים ולא כמה שכמוז בספרים איש צושט שמו דלא מצינו צשוס מקום איש צושט שנקרא מפיבושת ואיש צושט נהרג בתחלת מלכות צית דוד קודם מעשה הגבעונים דליכא למימר דמפיבושת צנו של יהונתן היה רבו של דוד דאותו לא מצינו צשוס מקום שנקרא לא איש צושט ולא איש צעל וא"ת ולמה לא חלק לו כבוד לרבו לבקש עליו רחמים שלא יקלטנו הארון וי"ל דשטא צקס ולא נענה:

ותמאיו דא אצ הצור. אומר במדש אל הצור שהלדיקה^ט עליו הדין ואמרה הצור תמים פעלו: **דונגר גרסי'**. מדת שכירות דדון לשון מדה כדלמר בבבא בתרא^א (דף ט:) וקרו ליה¹⁵ **דון פפא: ונתינים** דוד גזר עליהן. דריש שמעתין פי' בקוטרס שגזר עליהן חמנות וכדכתיב והגבעונים לא מצני ישראל המה וגו' כלומר אין ראויין להדבק בישראל והשטא פריך דמשה גזר עליהן עבדות ואסור משום לא יהיה קדש ומשני דמשה לא גזר אלא להסוא דרא ויהושע בזמן שבהמ"ק קיים ומצינו למימר דלא נאסרו צשוס פסם משום לא יהיה קדש כיון דלא גזר עליהן עבדות אף בזמן שאין צית המקדש קיים ודוד גזר עליהן חמנות ולא שעבדם לכולהו דרי ואחי שפיר הא דאין צנתיים תורת עבדים דמתן באלו נערות (במנות דף טז. ושם) דהבא על הנתינה יש לה קנס ואילו צנא על השפחה מתן דאין לה קנס ואומר בירושלמי אפי' משומרת שלא נצטלה ועוד דאם יש בהם תורת עבדות לימסרו מורי צנתיי דמשוחרר אסור צשפחה כדלמר בחזיו עבד וחזיו בן חורין לישא שפחה אין יכול ובפרק עשרה יומסין (קידושין דף טז.) קאלמר דמורי ונתיי מותרים לצנא זה ציה ועוד יש לפרש דכי פריך ולא עבדות ממם משה גזר עליהן ומסתמא גזר נמי שלא יתחמנו בהם דאין נכון שימתחנו בהם כיון דנראין כעבדים ודוד נמי נוכל לומר דגזר עליהן עבדות כדי שלא יתחמנו בהם והשטא פריך שפיר דמשה גזר עליהן ויחא השטא הא דקאלמר צימי ר' צקשו להמיר נתינים להפקיע שעבוד מהם ועל ידי כן יהיה מותר להמתחן בהם ומסיק דחלק מוצח מי ימיר ומיון דאישתמייר בהן שעבוד של חלק מוצח אין הגון לידבק בהם ופליגא דרבי חייא בר אבא דלמר חלק מוצח בזמן שאין

צית המקדש קיים מותר ואם היו מפקיעין חלק עדה היו מותרים לגמרי ושזי לא יחול שום עבדות של חלק מוצח אפילו לכשיצנה ואין נראה לרצינו תם דמדאורייתא אסירי צלאו דלא תתחנן כדמסיק רבא לעיל (דף ע.) דבגירותן אית להו חמנות ותנן (מכות דף יג.) ואלו הן הלוקין צנא על הממזרת ועל הנתינה ומיהו איכא למימר דנתינה אגב שיטפא דממזרת נקטה וכן נריך לומר למאי דהוא צעי רבא למייר דבגירותן אית להו חמנות דככל דוכתא איירי בגירות גבי קנס וצעשרה יומסין (קידושין סט.) צמתניתין ונראה לרצינו תם דדוד גזר עליהם שעבוד והא דקאלמר לעיל ראו ליהדבק עס ישראל היינו להיות צני חורין כמותן אצל חמנות אסור מדאורייתא והא דקאלמר צימי רבי צקשו להמיר נתינים לא להמתחן בהם אלא להפקיע עבודתם ואמר להם רבי חלק מוצח מי ימיר הלכך אין לנו להמיר אפילו חלקנו שלא ישתכח חלק מוצח ופליגא דרבי חייא בר אבא דלמר חלק מוצח בזמן שאין צית המקדש קיים מותר ממילא צלא שום המרה

נחלקה: דברים כא כג 13. ויהי לשלמה שבעים אלף נשא סבל ושמונים אלף חוצב בהר: מלכים א ה כט 14. ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדיו ושריו ושלשיו ושרי רכבו ופרשיו: מלכים א ט כב 15. ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אתרי הספר אשר ספרם דודר אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים ונשש מאות: דברי הימים ב ב טז 16. ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמונים אלף חוצב בהר ושלשת אלפים ונשש מאות מנצחים להעביר את העם: דברי הימים ב ב יז 17. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מנחין מחוטב עציך עד שאב ממיקי: דברים טז י 18. ויתנם יהושע ביום ההוא חטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוזבן עי' דוד הנה אל המקום אשר יבחר: יהושע ב כ

עין משפט ונר מצוה

צו א טו"ט ע י"ד מיון שלז קטין ב:
צח ב מ"י פ"ב מהל' אסורי ביאה הלכה כד פי"ט הלכה ז:
צט ג מ"י פ"ב מהל' ממרים הלכה ד:
ק ד מ"י פ"ב מהל' אסורי ביאה הלכה כז כג:

תורה אור השלם

1. ויקרא המלך לגבענים ויאמר אליהם והגבענים לא מבני ישראל הקיח בי אם מקרב האמרי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש שאול להפתחם איש לבחית בישראל בקצאתו לבני ישראל ויהודה: שמואל ב כא ב 2. ויאמר דוד אל הגבענים מה אעשה לכם ובמה אכפר ובקרו את נחלת יי:

3. ויאמרו לו הגבענים אין לנו כסף וזהב עם שאול ועם ביתו ואין לנו ויאמר מה אעשה לכם: שמואל ב כא ד 4. יתן לנו שבעה אנשים מבניו ודוקענום ליי בגבעת שאול בחיר יי ויאמר המלך אני אתן:

שמואל ב כא ו 5. ולא ידבק בידך מאנוח מן החרם למען ישוב יי מחרון אפו ונתן לך דבמים ורחמך ודרכך כאשר נשבע לאבותי: דברים יג יח 6. ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניהם לבקמי תקטא שמות כ טז 7. כי ידעתיו למען אשר יציה את בני ואת ביתו אחרי ושמרו דרך יי לעשות צדקה ומשפט למען הקיבא יי על אברהם את אשר דבר עליה: בראשית יח יט 8. ויחק המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את ארמני ואת מפלשת ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל בן ברזלי המהלתי:

9. ויחמול המלך על מפי בשת בן יהונתן בן שאול על שבעת יי אשר ביתם בין דוד ובין יהונתן בן שאול:

שמואל ב כא ז 10. לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בקטאו יומתו: דברים כד טז 11. ותחק רצפה בת איה את השק ותשהו לה אל הצור מתחלת קציר עד נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנחל עליהם וימם זאת חית השדה ילדה: שמואל ב כא י 12. לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא כי קללת אלהים תלי ולא תטמא את אדמתך אשר יי אלהיך: נתן לך

14. ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדיו ושריו ושלשיו ושרי רכבו ופרשיו: מלכים א ט כב 15. ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל אתרי הספר אשר ספרם דודר אביו וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים ונשש מאות: דברי הימים ב ב טז 16. ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמונים אלף חוצב בהר ושלשת אלפים ונשש מאות מחוטב עציך עד שאב ממיקי: דברים טז י 18. ויתנם יהושע ביום ההוא חטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמוזבן עי' דוד הנה אל המקום אשר יבחר: יהושע ב כ